

A Ç I K L A M A

TSİP ve **TBKP**'nin "ortak program tasarısı hazırlama" komisyonu, yürüttüğü çalışmalar sonucunda gelinen bugünkü aşama üzerine yaptığı değerlendirmeyi bir tutanakla iki partinin Merkez Komitelerine iletmiştir.

1988 Ağustos'unda çalışmalarına başlayan **TSİP** ve **TBKP**'nin "ortak program tasarısı hazırlama" komisyonu, elde edilen sonuçların her iki partinin Politik Bürolarında incelenmesi ve komisyonun çalışmalarına devam edip etmemesi hususunun karara bağlanması amacıyla çalışmalarına ara vermiştir.

Komisyon, ortak parti programının temel doğrultularını tartışmış, bu sürede her iki partinin görüşleri arasında bir yakınlaşma olduğu sonucuna varmıştır. Bununla birlikte, partilerimizin program anlayışları arasındaki farklar devam etmektedir. O nedenle, şu aşamada komisyon, ortak bir program tasarısı hazırlayamamıştır.

"**TSİP** ve **TBKP** Birleştirme Komisyonu" program tasarısı komisyonunun vardığı yukarıdaki sonucu görüşmüştür.

İki parti arasındaki birlik sürecinin bugün geldiği aşamayı, partilerin konumlarını ve birlik sürecini ilerletmek amacıyla nasıl bir yol izleneceğini daha kapsamlı değerlendirme ihtiyacı konusunda görüş birliğine varılmıştır. **TSİP** ve **TBKP** yönetimleri konuyu görüştüktan sonra, birlik süreci üzerine yapılacak ortak değerlendirmenin ayrıca kamuoyuna açıklanmasına karar verilmiştir.

7 Şubat 1989

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi

Türkiye Birleşik Komünist Partisi

TSİP v e TBKP Merkez Komitelerine

1988 Ağustosunda çalışmalarına başlayan TSİP ve TBKP'nin "ortak program tasarısı hazırlama" komisyonu, elde edilen sonuçların her iki partinin Politik Bürolarında incelenmesi ve Komisyonun çalışmalarına devam edip etmemesi hususunun karara bağlanması amacıyla çalışmalarına ara vermiştir.

Komisyonumuz, ortak parti programının temel doğrultularını tartışmış, bu sürede her iki partinin görüşleri arasında bir yakınlaşma olduğu sonucuna varmıştır. Bununla birlikte, partilerimizin program anlayışları arasındaki farklar devam etmektedir. O nedenle, şu aşamada Komisyon, ortak bir program tasarısı hazırlayamamıştır.

Komisyon, Ahmet Kaçmaz yoldaşın hazırladığı program tasarısının I. Bölümünü oluşturan metni, Alp Otman yoldaşın hazırladığı II. bölümü oluşturan metni görüşmüştür. Bu metinlerin hazırlanması esnasında Veysi Sarısözen yoldaşın hazırladığı alternatif metinler de içinde olmak üzere, tüm belgeler ekte-
dir.

Sonuçta;

1. Program tasarısının I. bölümünün, 4. sayfasındaki "Finans kapital..." sözleriyle başlayan ve en son cümleye kadar süren kısmı tartışmalı durumda kalmış, TBKP'li komisyon üyeleri bu bölümün, ekteki öneri ~~yaxdx~~ temelinde değiştirilmesini önermişlerdir. Söz konusu bölüme ait değişiklik önerisi de TSİP'li yoldaşlarca uygun bulunmamıştır.

Komisyon, tartışmalı bölüm dışındaki bölümlerin belirli düzeltmelerle onaylanabileceği görüşünde birleşmiştir.

22. Program tasarısının II. bölümünün, "dünyada durum" kısmında "bölgeimizde durum" hariç, genel eğilimleri içeren görüşlerin çıkarılması, bu kısmın güncel durumu içerecek şekilde yeniden düzenlenmesi; "demokratik bir rejim için" kısmında, "demokratik hak ve özgürlükleri elde etme" görüşünün vurgulanması, rejimin niteliğinin ve ülkede sınıfsal mevzilenme konusunda açıklık sağlanması; "ekonomik gelişmeye yönelmek için" kısmında, tekellerin sınırlandırılması yönünde tedbirlerin zikredilmesi koşuluyla ve tüm metinde belirli düzeltmelerle kabul edilebileceği komisyonumuzca belirtilmiştir.

Her iki partinin MK'lerinin bilgisine sunulur.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA MERKEZİ

PREAMBUL

Çağımız Dünyası

Dünyamız kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemini yaşıyor. Kapitalizmin emperyalist aşamaya yükselmesiyle birlikte sosyalizmin toplumsal maddi temelleri olgunlaştı. 1917 Büyük Ekim . . . . . Devrimi kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemini fiilen başlattı. Önce tek ülke ile sınırlı kalan sosyalizm II. Dünya Savaşı'ndan sonra dünya sistemine genişledi.

Ekim Devrimi'nin de etkisiyle yaygınlaşan devrimci kabarmayı bastıran gelişkin kapitalist ülkeler; çeşitli krizlerle karşı karşıya kalmalarına rağmen, geri ve bağımlı ülkeleri sömürmenin sağladığı imkânlar ve bilimsel ve teknolojik devrim sayesinde gelişmelerini sürdürdüler. Günümüzde kapitalizm ve sosyalizm iki farklı sosyoekonomik yapıda dünya sistemi olarak yarışmalarını sürdürüyorlar. Bu yarışmada bir hayli geriden ^{başlangıçta} sosyalizmle gelişkin kapitalizm arasındaki ekonomik fark, zamanla azalmasına rağmen varlığını koruyor. Ancak insanın insan tarafından sömürülmesine son veren sosyalizm, çeşitli handikaplara ve aksamalara rağmen ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda elde ettiği başarılarla, sömürücü düzenlerin sonuncusu olan kapitalizmden daha ileri ve üstün bir toplumsal sistem olduğu kanıtlanmıştır. Kapitalist yoldan gelişme yolundaki ülkelerde kapitalizmin açık başarısızlığı, kapitalist toplum düzeninin günümüzdeki çaresizliğini ortaya koyuyor. İnsanoğlunun geleceği sosyalizmedir.

Sosyalizm geliyor, ancak daha gençtir. Kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemi duraksamalar ve zikzaklarla ilerliyor. Sosyalizmin ağır basan dünya sistemi haline gelmesi için uzunca bir geçiş döneminin gerekeceği anlaşılıyor.

Emperyalizm, gelişmekte olan sosyalizmin önünü kesmek amacıyla her çareye başvuruyor. Militarizm bunların başında geliyor. Emperyalizmin başlattığı ve sürekli tırmandırıldığı nükleer silahlanma, tüm dünyamız için büyük bir tehlike oluşturuyor. Bunun yanı sıra, kârın azamileştirilmesi güdüsü ile çalışan sermayenin, tabiatı insafsızca sömürmesi sonucu meydana gelen çevre sorunları, yeni sömürgeciliğin geri veya gelişmekte olan ülkelerde yol açtığı, açlık, mutlak yoksulluk, devasa dış borç ve benzeri problemler, insanlığın geleceğini tehdit eden tehlikelerdir. Nükleer tehlide karşı silahlanma yarışına zorlanan, kapitalizmle aradaki farkı kapayabilmek için çevre sorunlarını yeterince dikkate almayan sosyalizmin de global sorunların büyümesinde payı olmuştur.

Nükleer savaş tehlikesi, tabii çevrenin tahribi, gelişmekte olan ülkelerin açmazı türünden sorunlar insan soyunun devamını tehdit ediyorlar. İnsanlık için var olup olmamak kertesine gelmiş bu sorunlara acilen çözüm bulmak gerekiyor. Global sorunlar insanlığın tümünü ilgilendirdiğinden çözümün de dünya çapında işbirliğiyle aranması zorunlu oluyor. Dünya çapında barışın korunması, çevrenin daha fazla tahribinin önlenmesi, doğanın korunması ve insan doğa ilişkisinin uyumlaştırılması, yeryüzünden açlığın ve mutlak yoksulluğun silinmesi, sistem farkı

gözetilmeksizin tüm ülkelerin çözümü birlikte aramalarıyla mümkündür.

Türkiye

Türkiye emperyalizme bağımlı, orta gelişkinlik seviyesinde kapitalist bir ülkedir. Ekonomide tekelci zümre hakim bir konuma sahiptir. Tekelci zümrenin başını çektiği egemen güçler ittifakı Türkiye'nin kaderini elinde tutmaktadır. Ülkemizin emperyalizme bağımlılığı da bu güçler kanalıyla gerçekleştirilip pekiştirilmektedir.

Türkiye uzunca bir süredir kapitalizm altında yaşadığı halde ekonomik, sosyal ve kültürel olarak gelişkin bir ülke haline gelememiştir. Ekonomideki krizlerin giderek daha kronikleşmesi ve buna eşlik eden sosyal ve kültürel yozlaşma, ülkemizde mevcut kapitalist yapılanmanın gerçek bir gelişme alternatifi olmaktan çıktığını göstermektedir.

Bu duruma yol açan, ekonomide tekellerin belirleyici rolü ve ülkenin emperyalizme bağımlılığıdır. Tekelci zümre ile emperyalizmin işbirliği sonucu ekonomi, emperyalist sömürüye açık ve elverişli bir şekilde yapılandırıldığı için ekonominin gelişip serpilmesi imkansız hale gelmektedir. Emperyalist sömürünün yanısıra, aşırı tekelci sömürü sonucu mülk sahibi zümreler elinde biriken zenginliklerin, yeniden üretimden çok aşırı ve lüks tüketime aktarılması ekonomiyi sürekli buhranlara sürüklemektedir. Bu süreç zenginin daha zengin, fakirin daha fakir hale gelmesine yol açmakta, gelir dağılımı daha da bozulmaktadır. Böylece tekelci zümrenin başını çektiği egemen güçlerle nüfusun ezici çoğunluğunu oluşturan çalışanlar kitlesi arasındaki çelişki giderek keskinleşmektedir. Bu şartlar, emekçi yığınlar arasında, mevcut adaletsiz düzenden kurtulma ararıları için elverişli bir ortam yaratmakta, sömürüden ve baskıdan arındırılmış bir düzeni vadeden sosyalizmin kurtuluş yolu olarak yaygınlaşmasına imkan yaratmaktadır. Sosyalizm uğruna mücadelelenin maddi-toplumsal şartları olgunlaşmaktadır.

Sosyalizm uğruna mücadelenin motor gücü işçi sınıfıdır. Çünkü üretim araçlarının özel mülkiyetine son verebilecek esas toplumsal güç, ancak onların mülkiyetinden yoksun sınıf olabilir. İşçi sınıfı sosyalizm uğruna yürütülecek siyasi mücadelede örgütlenmek zorundadır. Ülkemiz işçi sınıfı 70 yıla yakın bir süreyi bulan siyasi mücadele deneyine sahiptir. (.....) Partisi bu geleneğin bir temsilcisi olarak işçi sınıfımızın siyasi mücadelesine omuz vermekle yükümlüdür.

İşçi sınıfı dışındaki diğer emekçi sınıf ve zümrelerin, tüm çalışan halkın çıkarı da, sömürüden ve baskıdan kurtulmaktadır. Dolayısıyla onlar sosyalizm mücadelesinde işçi sınıfının doğal müttefidirler. (.....) Partisi, işçi sınıfıyla birlikte bütün çalışanların çıkarlarının savunucusudur.

(.....) Partisi'nin dünya görüşü Marksizmdir. Parti, politikasını tarihi ve diyalektik materyalizm esaslarına göre belirleyip hayata geçirir, ekonomik, sosyal, kültürel, etik vb. tüm insana özgü sorunları Marksist dünya görüşü açısından değerlendirip propaganda ve ajitasyonunu bu çerçevede yürütür.

(.....) Partisi enternasyonalisttir, kendini dünya işçi ve komünist partileri

ailesinin bir üyesi olarak görür, enternasyonalist dayanışmanın gereklerini titizlikle yerine getirir.

(.....) Partisi, partinin işleyişinde, parti içi demokrasiye birincil önem verir, partide demokrasinin yerleşip kökleşmesi için azami çaba gösterir. Marksizmin genel çerçevesi dahilinde bütün görüşlerin varlığını, yaratıcı politika ve sonuç alıcı faaliyet için ön şart olarak görür, sorunların parti içinde geniş ve canlı biçimde tartışılmasını sağlar, kararların yaratıcı tartışmalar sonucunda alınmasını teşvik eder. Herkesin, kendi görüşünü korumasına ve eleştiri hakkına sonuna kadar saygı göstererek, kararların topluca uygulanmasına özen gösterir.

(.....) Partisi işçi sınıfının kitesine, emekçi yığınlara malolmayı, onlar içinde kök salıp, yığınsallaşmayı birincil örgütsel hedefi olarak görür. Parti çalışan insanları yığınsal boyutlarda saflarına kazanabilmek için alçak gönüllü, sabırlı, cesur ve fedakâr bir tutum içinde olur. Yığınlar mücadeleye kazanılmadıkça mücadelenin hiç bir türünde ve aşamasında başarıya ulaşmanın mümkün olmayacağını asla unutmaz.

(.....) Partisi, Marksist dünya görüşünü benimsemiş, enternasyonalist, demokratik işleyişli, bünyesinde Marksizm çerçevesinde görüş ayrılıklarına yer veren ve ^{bu} çeşitliliğin korunmasına özen gösterildiği, yığınsal bir işçi sınıfı partisi olmayı öngörür.

Türkiye başlıca iki ulusun yaşadığı çok uluslu bir ülkedir. Dünyadaki her halk gibi Kürt halkı da kendi kaderini yine kendisinin tayin etmesi hakkına sahiptir. Kürt halkı dilediğinde ayrılıp kendi devletini kurabilmelidir.

(.....) Partisi Kürt halkının bu en temel insani hakkını savunur, bu hakkın kabul edilip savunulmasını demokratlığın bir gereği olarak görür.

Ayrılıp kendi devletini kurmak hakkına sahip olmak mutlaka bu hakkın kullanılacağı anlamına gelmez. Emperyalizme ve büyük sermayenin egemenliğine karşı verilen mücadelede Türk ve Kürt, her iki halkın birlikte saf tutmaları, mücadeleyi berâberce yürütmeleri başarının önde gelen şartlarından birisidir. (....) Partisi, gerek emekçi halkın iktidarı için verilmekte olan mücadelede, gerekse emekçiler iktidarında sosyalist kuruluşun başlatılıp geliştirilmesi sürecinde Türk ve Kürt halklarının eşit haklı beraberliğini savunur.

Finans kapital zümresinin başını çektiği, emperyalizme bağımlı egemen güçler ittifakı ile çalışan halk arasındaki çelişki giderek daha keskinleşiyor. Orta tabakalar da bu gelişmeden zarar görüyorlar, onların da çıkarları egemen güçler ittifakının iktidardan uzaklaştırılmasında somutlanıyor. Bu şartlarda (.....) Partisi'nin devrimci hedefi, emekçi halkın iktidarı ele geçirmesi ve emperyalizmle her türlü bağımlılık ilişkisinin kesilmesi, tekellerin egemenliğine son verilmesi, Kürt halkının kendi kaderini tayin edeceği özgür ortamın yaratılması, emekçilerin bütünüyle inisiyatif sahibi olacakları demokrasinin hayata

geçirilmesi olarak beliriyor. (.....) Partisi bu devrimci hedef doğrultusunda kararlı bir mücadele yürütür, mücadeleye yığınları kazanmak için azami çaba sarfeder, orta katmanların tarafsızlaştırılmalarına imkan sağlayacak bir politika izler, emperyalizme ve işbirlikçi egemen güçlere karşı verilmekte olan mücadeleleri destekler, bu mücadeleleri yürütenlerle güçlerin birleştirilmesi için uğraş verir.

Emekçi İktidarının Görevleri

(.....) Partisi'nin hedefi işçi sınıfımızın önderliğinde emekçi halk iktidarının kurulmasıdır. Bu iktidar şu köklü dönüşümleri gerçekleştirecektir:

- Emperyalizme bağımlılığa son verilmesi

- . NATO dahil, emperyalist saldırı paktlarından çıkılacaktır,
- . Emperyalizme bağımlılığa yol açan, askeri, siyasi, ekonomik ve kültürel ikili anlaşmalar iptal edilecektir,
- . Ülkemizin toprakları tüm yabancı üs, tesis ve askeri birliklerden arındırılacaktır,
- . Yabancı sermayenin ülke ekonomisine azami katkısını sağlayacak tedbirler alınacaktır,

- Barışın Korunması ve Güçlendirilmesi

- . Dış politikanın temelini barış oluşturacak, dünya barışının korunması ve kalıcılaştırılması için çaba gösterilecek, yeryüzünün nükleer silahlardan arındırılması başta olmak üzere barış uğruna tüm girişimlere azami katkıda bulunulacaktır. Bütün askeri blokların karşılıklı dağıtılması savunulacaktır.
- . Bütün komşularımızla dostluk temelinde bir dış politika izlenecek, halkların kardeşliği esas alınacak, bu kardeşliği geliştirici karşılıklı her tür ilişkilerin yoğunlaştırılması için uğraş verilecektir.
- . Uluslararası anlaşmazlıkların görüşmeler yoluyla çözüme ulaştırılmasını öngören ve teşvik eden bir dış politika izlenecektir.
- . Yeni sömürgeciliğe karşı uluslararası dayanışma içinde olunacak, gelişmekte olan ülkelerin sorunlarının çözümü için bu ülkelerle birlikte davranılacaktır.

. Dünyanın sağladığı doğal imkanların sorumsuzca sömürülmesine karşı çıkılacak, uluslararası platformda tabii çevrenin korunması savunulacak, bu doğrultudaki girişimlere azami katkıda bulunulacaktır.

- Ekonominin Emekçi Halkın Çıkarları Doğrultusunda Yeniden Düzenlenmesi

- . Büyük üretim ve dolaşım araçları kolektif halk mülkiyetine geçirilecektir,
- . Halkın hayati gereksinmelerine öncelik veren, refahın yaygınlaştırılmasını öngören, kapitalist pazarın anarşisini önleyen bir merkezi planlama uygulanacaktır,

. Toprak ve tarım reformu ile isteyen köylü yeterince toprak sahibi yapılacak, köylü gerekli teçhizat ve üretim teknikleri ile donatılacaktır.

. Orta ve küçük sermaye sahiplerinin, merkezi planlamanın hedefleri doğrultusunda üretimlerini düzenlemeleri için gerekli teşvik ve yönlendirme tedbirleri alınacaktır,

. Dış ticarete özel sermayeye yer verilmeyecektir.

. Kolektif halk mülkiyeti altındaki üretim kuruluşlarında, çalışanlar ^{ve karar} söz sahibi olacaklardır,

. Hızlı ekonomik gelişme uğruna doğal kaynakların sorumsuzca sömürülmesine yol açacak girişimlere yer verilmeyecek, ne pahasına olursa olsun tabii çevrenin korunmasına özen gösterilecek, mevcut tahribatı en kısa zamanda giderecek tedbirler alınacak, tabiatla insan arasındaki uyumun sürekliliği sağlanacaktır.

- Demokrasinin Tüm Halka Maledilmesi

. Çalışan halkın tüm temel hak ve özgürlüklerini garanti altına alan bir anayasa yapılacaktır.

. Toplumun yönlendirilmesine, her kademedeki kitlenin azami katılımını sağlayacak düzenlemeler yapılacak, çalışan insanlar toplumun gidişini bizzat kendileri belirleyeceklerdir,

. Devlet mekanizması, her kademedeki ve her kurumla, çalışan halkın yönetiminde ve denetiminde olacaktır,

. Yasama, yürütme ve yargı mekanizması, her kademedeki üniversal seçme ve seçilme esaslarına göre belirlenecek, seçilenler oy çoğunluğuyla görevden geri alınabilecektir,

. Faşist, ırkçı, savaş kışkırtıcısı türünden, insanlık suçu sayılanlar dışında tüm siyasi görüş ve eğilimler düşünce ve örgütlenme özgürlüğüne sahip olacaklardır,

. Laiklik ilkesi titizlikle uygulanacak, ^{din} ve mezhep üzerinde baskı bulunmayacaktır,

. Radyo ve televizyon kurumlarının halk denetiminde özerkliği sağlanacaktır.

- Irkçılığa ve şovenizme son verilmesi

. Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkı tanınacaktır,

. Kürt halkı, Türk halkıyla birlikte aynı devlet içinde bulunmayı seçtiği takdirde, devlet mekanizması her iki halkın eşitliği temelinde düzenlenecektir; bu kapsamda Kürt halkı her türlü ulusal ve demokratik hak ile donatılacaktır,

. Kürdistan'ın ekonomik geriliğini telafi eden bir politika izlenecektir.

- Sosyal Görevler

. İşsizliğe son verilecektir,

. Ücretlerin tespitinde "herkese emeği kadar" ilkesi esas alınacaktır,

. Çalışma süresi kademeli olarak ve devamlı kısaltılacak, çalışma süresi dışında kalan zamanın, insanın çok boyutlu gelişimine azami hizmet edecek şekilde değerlendirilmesini mümkün kılacak maddi-kültürel donanım sağlanacaktır.

. Eğitim her kademedeki, devlet veya halk kuruluşları tarafından bedelsiz sağ-

lanacak ve etkin bir programla ele alınacak, okuma yazma

PREAMBUL

Çağımız Dünyası

Dünyamız kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemini yaşıyor. Kapitalizmin emperyalist aşamaya yükselmesiyle birlikte sosyalizmin toplumsal maddi temelleri olgunlaştı. 1917 Büyük Ekim Devrimi kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemini fiilen başlattı. Önce tek ülke ile sınırlı kalan sosyalizm II. Dünya Savaşı'ndan sonra dünya sistemine genişledi.

Ekim Devrimi'nin de etkisiyle yaygınlaşan devrimci kabarmayı bastıran gelişkin kapitalist ülkeler; çeşitli krizlerle karşı karşıya kalmalarına rağmen, geri ve bağımlı ülkeleri sömürmenin sağladığı imkânlar ve bilimsel ve teknolojik devrim sayesinde gelişmelerini sürdürdüler. Günümüzde kapitalizm ve sosyalizm iki farklı sosyoekonomik yapıda dünya sistemi olarak yarışmalarını sürdürüyorlar. Bu yarışmada bir hayli geriden ^{başlangıçta} sosyalizmle gelişkin kapitalizm arasındaki ekonomik fark, zamanla azalmasına rağmen varlığını koruyor. Ancak insanın insan tarafından sömürülmesine son veren sosyalizm, çeşitli handikaplara ve aksamalara rağmen ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda elde ettiği başarılarla, sömürücü düzenlerin sonuncusu olan kapitalizmden daha ileri ve üstün bir toplumsal sistem olduğu kanıtlanmıştır. Kapitalist yoldan gelişme yolundaki ülkelerde kapitalizmin açık başarısızlığı, kapitalist toplum düzeninin günümüzdeki çaresizliğini ortaya koyuyor. İnsanoğlunun geleceği sosyalizmedir.

Sosyalizm geliyor, ancak daha gençtir. Kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemi duraksamalar ve zikzaklarla ilerliyor. Sosyalizmin ağır basan dünya sistemi haline gelmesi için uzunca bir geçiş döneminin gerekeceği anlaşılıyor.

Emperyalizm, gelişmekte olan sosyalizmin önünü kesmek amacıyla her çareye başvuruyor. Militarizm bunların başında geliyor. Emperyalizmin başlattığı ve sürekli tırmandırdığı nükleer silahlanma, tüm dünyamız için büyük bir tehlike oluşturuyor. Bunun yanı sıra, kârın azamileştirilmesi güdüsü ile çalışan sermayenin, tabiatı insafsızca sömürmesi sonucu meydana gelen çevre sorunları, yeni sömürgeciliğin geri veya gelişmekte olan ülkelerde yol açtığı, açlık, mutlak yoksulluk, devasa dış borç ve benzeri problemler, insanlığın geleceğini tehdit eden tehlikelerdir. Nükleer tehdide karşı silahlanma yarışına zorlanan, kapitalizmle aradaki farkı kapayabilmek için çevre sorunlarını yeterince dikkate almayan sosyalizmin de global sorunların büyümesinde payı olmuştur.

Nükleer savaş tehlikesi, tabii çevrenin tahribi, gelişmekte olan ülkelerin açmazı türünden sorunlar insan soyunun devamını tehdit ediyorlar. İnsanlık için var olup olmamak kertesine gelmiş bu sorunlara acilen çözüm bulmak gerekiyor. Global sorunlar insanlığın tümünü ilgilendirdiğinden çözümün de dünya çapında işbirliğiyle aranması zorunlu oluyor. Dünya çapında barışın korunması, çevrenin daha fazla tahribinin önlenmesi, doğanın korunması ve insan doğa ilişkisinin uyumlaştırılması, yeryüzünden açlığın ve mutlak yoksulluğun silinmesi, sistem farkı

gözetilmeksizin tüm ülkelerin çözümü birlikte aramalarıyla mümkündür.

Türkiye

Türkiye emperyalizme bağımlı, orta gelişkinlik seviyesinde kapitalist bir ülkedir. Ekonomide tekelci zümre hakim bir konuma sahiptir. Tekelci zümrenin başını çektiği egemen güçler ittifakı Türkiye'nin kaderini elinde tutmaktadır. Ülkemizin emperyalizme bağımlılığı da bu güçler kanalıyla gerçekleştirilip pekiştirilmektedir.

Türkiye uzunca bir süredir kapitalizm altında yaşadığı halde ekonomik, sosyal ve kültürel olarak gelişkin bir ülke haline gelememiştir. Ekonomideki krizlerin giderek daha kronikleşmesi ve buna eşlik eden sosyal ve kültürel yozlaşma, ülkemizde mevcut kapitalist yapılanmanın gerçek bir gelişme alternatifi olmaktan çıktığını göstermektedir.

Bu duruma yol açan, ekonomide tekellerin belirleyici rolü ve ülkenin emperyalizme bağımlılığıdır. Tekelci zümre ile emperyalizmin işbirliği sonucu ekonomi, emperyalist sömürüye açık ve elverişli bir şekilde yapılandırıldığı için ekonominin gelişip serpilmesi imkansız hale gelmektedir. Emperyalist sömürünün yanısıra, aşırı tekelci sömürü sonucu biriken fonların gereksiz ve lüks tüketime aktarılması, bunun yanısıra silahlanmaya aşırı kaynak tahsisi, ekonominin büyümesini engellemekte ve sürekli buhranlara sebep olmaktadır. Bu süreç zenginlerin daha zengin, fakirlerin daha fakir hale gelmesine yol açmakta, gelir dağılımı daha da bozulmaktadır. Böylece tekelci zümrenin başını çektiği egemen güçlerle, nüfusun ezici çoğunluğunu oluşturan çalışanlar kitlesi arasındaki çelişki giderek keskinleşmektedir. Bu şartlar, emekçi yığınlar arasında, mevcut adaletsiz düzenden kurtulma aranımları için elverişli bir ortam yaratmakta, sömürüden ve baskıdan arındırılmış bir düzeni vadeden sosyalizmin kurtuluş yolu olarak yaygınlaşmasına imkan yaratmaktadır. Sosyalizm uğruna mücadelenin maddi-toplumsal şartları olgunlaşmaktadır.

Sosyalizm uğruna mücadelenin motor gücü işçi sınıfıdır. Çünkü üretim araçlarının özel mülkiyetine son verebilecek esas toplumsal güç, ancak onların mülkiyetinden yoksun sınıf olabilir. İşçi sınıfı sosyalizm uğruna yürütülecek siyasi mücadelede örgütlenmek zorundadır. Ülkemiz işçi sınıfı 70 yıla yakın bir süreyi bulan siyasi mücadele deneyine sahiptir. (.....) Partisi bu geleneğin bir temsilcisi olarak işçi sınıfımızın siyasi mücadelesine omuz vermekle yükümlüdür.

İşçi sınıfı dışındaki diğer emekçi sınıf ve zümrelerin, tüm çalışan halkın çıkarı da, sömürüden ve baskıdan kurtulmaktadır. Dolayısıyla onlar sosyalizm mücadelesinde işçi sınıfının doğal müttefiğidirler. (.....) Partisi, işçi sınıfıyla birlikte bütün çalışanların çıkarlarının savunucusudur.

(.....) Partisi'nin dünya görüşü Marksizmdir. Parti, politikasını tarihi ve diyalektik materyalizm esaslarına göre belirleyip hayata geçirir, ekonomik, sosyal, kültürel, etik vb. tüm insana özgü sorunları Marksist dünya görüşü açısından değerlendirip propaganda ve ajitasyonunu bu çerçevede yürütür.

(.....) Partisi enternasyonalisttir, kendini dünya işçi ve komünist partileri

ailesinin bir üyesi olarak görür, enternasyonalist dayanışmanın gereklerini titizlikle yerine getirir.

(.....) Partisi, partinin işleyişinde, parti içi demokrasiye birincil önem verir, partide demokrasinin yerleşip kökleşmesi için azami çaba gösterir. Marksizmin genel çerçevesi dahilinde bütün görüşlerin varlığını, yaratıcı politika ve sonuç alıcı faaliyet için ön şart olarak görür, sorunların parti içinde geniş ve canlı biçimde tartışılmasını sağlar, kararların yaratıcı tartışmalar sonucunda alınmasını teşvik eder. Herkesin, kendi görüşünü korumasına ve eleştiri hakkına sonuna kadar saygı göstererek, kararların topluca uygulanmasına özen gösterir.

(.....) Partisi işçi sınıfının kitlesine, emekçi yığınlara malolmayı, onlar içinde kök salıp, yığınsallaşmayı birincil örgütsel hedefi olarak görür. Parti çalışan insanları yığınsal boyutlarda saflarına kazanabilmek için alçak gönüllü, sabırlı, cesur ve fedakâr bir tutum içinde olur. Yığınlar mücadeleye kazanılmadıkça mücadelenin hiç bir türünde ve aşamasında başarıya ulaşmanın mümkün olmayacağını asla unutmaz.

(.....) Partisi, Marksist dünya görüşünü benimsemiş, enternasyonalist, demokratik işleyişli, bünyesinde Marksizm çerçevesinde görüş ayrılıklarına yer veren ve ^{bu}çeşitliliğin korunmasına özen gösterildiği, yığınsal bir işçi sınıfı partisi olmayı öngörür.

İşçi sınıfı kapitalizme son verip sömürüyü ortadan kaldırırken, bir süreç boyunca toplumda sınıfların ortadan kaldırılması ve sınıfsız topluma, komünizme erişilmesi misyonuyla da yükümlüdür. Bu süreçte işçi sınıfı, sınıf olarak kendisini de inkâr eder. Dolayısıyla işçi sınıfının nihai ve esas amacı insandır, insanın her boyutuyla yetkinleştirilmesidir. (.....) Partisi, her zaman bu hedefi gösterir, ilerde insanoğlunun erişeceği komünist toplumun prototipini kendi bünyesinde ve emekçi katmanlarda oluşturmaya azami özen gösterir.

Parti kendini insanlığın bu güne dek yarattığı tüm değerlerin mirasçısı ve geleceğe aktarıcısı olarak görür, insanın çok boyutlu gelişkinliğinin ve yaratıcılığının, ancak insanlığın yarattığı değerlerin hazmedilmesiyle ve toplumsal ilerlemenin bu temelde geliştirilmesiyle mümkün olduğuna inanır.

Bu bakış açısıyla (...) Partisi:

--İnsan haklarını bir bütün olarak savunur, bunların daha geliştirilmeleri ve çalışan insanların bu haklardan sonuna kadar yararlanmaları için mücadele eder;

--Dünyada barışın korunması ve kalıcılaştırılması için çaba sarfeder, uluslararası anlaşmazlıkların müzakereler yoluyla çözümünü öngörür;

--Sınıfsız komünist toplumda hayat tarzı haline gleecek olan demokrasiyi savunur, çalışan insanların demokratik hak ve özgürlüklerin esas sahibi olmaları ve demokrasinin bizzat onlar tarafından hayata geçirilmesi için uğraş verir;

--Kapitalizmin yolaçtığı her türlü yabancılaştırmanın giderilmesini öngörür, kapitalizmin aşılmasıyla birlikte insanın işine, üretime, topluma yabancılaştırmasına yol açabilecek faktörlerin etkisizleştirilmesi için savaş verir;

-İnsanı gerçek anlamda insan yapacak olanın, onun etik, estetik ve kültürel çok yanlı gelişmesi olduğu inancıyla, bu alanlarda insanlık tarihinden süzüle gelen değerlerin daha da derinleştirilmesi ve tüm çalışanların bu değerlerle azami donatılmasını sağlayacak bir politika izler.

Türkiye başlıca iki ulusun yaşadığı çok uluslu bir ülkedir. Dünyadaki her halk gibi Kürt halkı da kendi kaderini yine kendisinin tayin etmesi hakkına sahiptir. Kürt halkı dilediğinde ayrılıp kendi devletini kurabilmelidir.

(.....) Partisi Kürt halkının bu en temel insani hakkını savunur, bu hakkın kabul edilip savunulmasını demokratlığın bir gereği olarak görür.

Ayrılıp kendi devletini kurmak hakkına sahip olmak mutlaka bu hakkın kullanılacağı anlamına gelmez. Emperyalizme ve büyük sermayenin egemenliğine karşı verilen mücadelede Türk ve Kürt, her iki halkın birlikte saf tutmaları, mücadeleyi beraberce yürütmeleri başarının önde gelen şartlarından birisidir. (....) Partisi, gerek emekçi halkın iktidarı için verilmekte olan mücadelede, gerekse emekçiler iktidarında sosyalist kuruluşun başlatılıp geliştirilmesi sürecinde Türk ve Kürt halklarının eşit haklı beraberliğini savunur.

- Finans kapital zümresinin başını çektiği, emperyalizme bağımlı egemen güçler ittifakı ile çalışan halk arasındaki çelişki giderek daha keskinleşiyor. Orta tabakalar da bu gelişmeden zarar görüyorlar, onların da çıkarları egemen güçler ittifakının iktidardan uzaklaştırılmasında somutlanıyor. Bu şartlarda (.....) Partisi'nin devrimci hedefi, emekçi halkın iktidarı ele geçirmesi ve emperyalizmle her türlü bağımlılık ilişkisinin kesilmesi, tekellerin egemenliğine son verilmesi, Kürt halkının kendi kaderini tayin edeceği özgür ortamın yaratılması, emekçilerin bütünüyle inisiyatif sahibi olacakları demokrasinin hayata geçirilmesi, böylece sosyalist sosyo-ekonomik formasyonun oluşturulması sürecinin başlatılması olarak beliriyor. (....) Partisi bu devrimci hedef doğrultusunda kararlı bir mücadele yürütür, mücadeleye yığınları kazanmak için azami çaba sarfeder, orta katmanların tarafsızlaştırılmalarına imkan sağlayacak bir politika izler; emperyalizme ve işbirlikçi egemen güçlere karşı verilmekte olan mücadeleleri destekler, bu mücadeleleri yürütenlerle güçlerin birleştirilmesi için uğraş verir.

Emekçi İktidarının Görevleri

(.....) Partisi'nin hedefi işçi sınıfımızın önderliğinde emekçi halk iktidarının kurulmasıdır. Bu iktidar şu köklü dönüşümleri gerçekleştirecektir:

- Emperyalizme bağımlılığa son verilmesi
- . NATO dahil, emperyalist saldırı paktlarından çıkılacaktır,
- . Emperyalizme bağımlılığa yol açan, askeri, siyasi, ekonomik ve kültürel ikili anlaşmalar iptal edilecektir,

. Ülkemizin toprakları tüm yabancı üs, tesis ve askeri birliklerden arındırılacaktır,

. Yabancı sermayenin ülke ekonomisine azami katkısını sağlayacak tedbirler alınacaktır,

- Barışın Korunması ve Güçlendirilmesi

. Dış politikanın temelini barış oluşturacak, dünya barışının korunması ve kalıcılaştırılması için çaba gösterilecek, yeryüzünün nükleer silahlardan arındırılması başta olmak üzere barış uğruna tüm girişimlere azami katkıda bulunulacaktır. Bütün askeri blokların karşılıklı dağıtılması savunulacaktır.

. Bütün komşularımızla dostluk temelinde bir dış politika izlenecek, halkların kardeşliği esas alınacak, bu kardeşliği geliştirici karşılıklı her tür ilişkilerin yoğunlaştırılması için uğraş verilecektir.

. Uluslararası anlaşmazlıkların görüşmeler yoluyla çözüme ulaştırılmasını öngören ve teşvik eden bir dış politika izlenecektir.

. Yeni sömürgeciliğe karşı uluslararası dayanışma içinde olunacak, gelişmekte olan ülkelerin sorunlarının çözümü için bu ülkelerle birlikte davranılacaktır.

. Dünyanın sağladığı doğal imkanların sorumsuzca sömürülmesine karşı çıkılacak, uluslararası platformda tabii çevrenin korunması savunulacak, bu doğrultudaki girişimlere azami katkıda bulunulacaktır.

- Ekonominin Emekçi Halkın Çıkarları Doğrultusunda Yeniden Düzenlenmesi

. Büyük üretim ve dolaşım araçları kolektif halk mülkiyetine geçirilecektir,

. Halkın hayati gereksinmelerine öncelik veren, refahın yaygınlaştırılmasını öngören, kapitalist pazarın anarşisini önleyen bir merkezi planlama uygulanacaktır,

. Toprak ve tarım reformu ile isteyen köylü yeterince toprak sahibi yapılacak, köylü gerekli teçhizat ve üretim teknikleri ile donatılacaktır,

. Orta ve küçük sermaye sahiplerinin, merkezi planlamanın hedefleri doğrultusunda üretimlerini düzenlemeleri için gerekli teşvik ve yönlendirme tedbirleri alınacaktır,

. Dış ticarete özel sermayeye yer verilmeyecektir.

. Kolektif halk mülkiyeti altındaki üretim kuruluşlarında, çalışanlar söz V ^{ve karar} sahibi olacaklardır,

. Hızlı ekonomik gelişme uğruna doğal kaynakların sorumsuzca sömürülmesine yol açacak girişimlere yer verilmeyecek, ne pahasına olursa olsun tabii çevrenin korunmasına özen gösterilecek, mevcut tahribatı en kısa zamanda giderecek tedbirler alınacak, tabiatla insan arasındaki uyumun sürekliliği sağlanacaktır.

- Demokrasinin Tüm Halka Maledilmesi

. Çalışan halkın tüm temel hak ve özgürlüklerini garanti altına alan bir anayasa yapılacaktır,

. Toplumun yönlendirilmesine, her kademedeki kitlenin azami katılımını sağlayacak düzenlemeler yapılacak, çalışan insanlar toplumun gidişini bizzat kendileri belirleyeceklerdir,

. Devlet mekanizması, her kademedeki ve her kurumuyla, çalışan halkın yönetiminde ve denetiminde olacaktır.

. Yasama, yürütme ve yargı mekanizması, her kademede üniversal seçme ve seçilme esaslarına göre belirlenecek, seçilenler oy çoğunluğuyla görevden geri alınabilecektir,

. Faşist, ırkçı, savaş kışkırtıcısı türünden, insanlık suçu sayılanlar dışında tüm siyasi görüş ve eğilimler düşünce ve örgütlenme özgürlüğüne sahip olacaklardır,

. Laiklik ilkesi titizlikle uygulanacak, din ve mezhep üzerinde baskı bulunmayacaktır,

. Radyo ve televizyon kurumlarının halk denetiminde özerkliği sağlanacaktır.

- Irkçılığa ve şovenizme son verilmesi

. Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkı tanınacaktır,

. Kürt halkı, Türk halkıyla birlikte aynı devlet içinde bulunmayı seçtiği taktirde, devlet mekanizması her iki halkın eşitliği temelinde düzenlenecektir; bu kapsamda Kürt halkı her türlü ulusal ve demokratik hak ile donatılacaktır,

. Kürdistan'ın ekonomik geriliğini telafi eden bir politika izlenecektir.

- Sosyal Görevler

. İşsizliğe son verilecektir,

. Ücretlerin tespitinde "herkese emeği kadar" ilkesi esas alınacaktır,

. Çalışma süresi kademeli olarak ve devamlı kısaltılacak, çalışma süresi dışında kalan zamanın, insanın çok boyutlu gelişimine azami hizmet edecek şekilde değerlendirilmesini mümkün kılacak maddi-kültürel donanım sağlanacaktır.

. Eğitim her kademede, devlet veya halk kuruluşları tarafından bedelsiz sağlanacaktır. Yetişkin eğitimi de etkin bir programla ele alınacak, okuma yazma bilmeyen tek kişinin kalmaması hedeflenecektir,

. Bütün çalışanlar emeklilik hakkından yararlanacak, bedeni yetersizlikleri olanların geçimini devlet temin edecektir.

. Kol ve kafa emeği arasındaki farkın ortadan kaldırılmasını mümkün kılacak tedbirler alınacaktır,

. Şehir köy ayrımının giderilmesi doğrultusunda bir toplumsal gelişme politikası izlenecektir,

. Kadın özgürlüğü ilke alınacak, kadın-erkek eşitsizliği giderilecek, fuhuşa son verilecektir,

. Ülkenin geleceği olan genç nesillerin maddi manevi her bakımdan en iyi yetişmelerini sağlayacak girişimler gerçekleştirilecektir,

. Çocukların her türlü baskı ve mahrumiyetten azade büyümeleri sağlanacaktır.

(.....) Partisi bu programını her zaman savunur, bu programda yer alan görev ve hedefleri savunanları destekler, onlarla işbirliği yapmak için çaba gösterir, bu programın uygulanacağı emekçiler iktidarının gerçekleşmesi için mücadele eder.

(.....) Partisi emekçilerin iktidarına giden yolun sabırlı ve kararlı bir mücadele ile döşenmesi gerektiği bilinciyle davranır.

(.....) Partisi, emekçi iktidarının yolunu açacak mücadelenin, bu programın tamamlayıcısı olan ..... program esasları dahilinde düzenler ve yürütür.

PROGRAM TASARISI ÖNERİSİ

Giriş: (Yazılmadı)

Çağımız dünyası:

Çağımız dünyası, bir yandan insanlığın sosyalizme geçişi ve toplumsal ilerleme süreçleriyle belirleniyor, öte yandan bu süreçler, tüm insanlığın varlığını, insan uygarlığının devamını ilgilendiren dünya çapındaki keskin sorunların çözümü uğrunda mücadelelerle iç içe geçiyor. belirleniyor.

İnsanlık tarihindeki son sömürü düzeni olan kapitalizm, 20. yüzyılın başlarında emperyalizm aşamasına girdi. Bu, tüm emekçiler, uluslar için baskı, aşırı sömürü, zorbalık, tüm insanlık için barbarca savaşlar dönemi oldu. Aynı zamanda emperyaliz çağında, tüm dünyada sosyalizmin mad-desel önkoşulları oluştu, sosyalist devrimin nesnel ve öznel koşulları olgunlaşmaya başladı.

Sosyalizm, 1917 Büyük Ekim Devrimiyle birlikte, tarihte ilk kez gerçeklik haline geldi. İnsanlık için reel bir alternatif oldu. Emperyalizmin her türlü engellemelerine, bir dizi öznel ve nesnel zorluklara rağmen, sosyalizm varlığını koruyabildi ve güçlenmeye devam etti. İkinci dünya savaşında sosyalizmi faşizmin yenilgiye uğratılmasından sonra, daha bir dizi ülke sosyalizme geçti. Sosyalizm bir dünya sistemi haline geldi. İki sistem arasında nükleer-askersel stratejik bir denge oluştu. Öte yandan emperyalizmin sömürge sistemi çöktü. Bir dizi ülke siyasal bağımsızlığına kavuştu. Kapitalist ülkelerde işçi sınıfı ve emekçiler tekellere ve gericiliğe karşı mücadelede önemli kazanımlar elde ettiler.

Sosyalizmin kapitalizm karşısındaki tarihsel üstünlüğü kanıtlanmıştır. İnsanlığın sosyalizme geçişi tarihsel olarak durdurulamaz.

Günümüzde sosyal gelişmenin güçleri genişledi. Dünya sosyalizmi, komünist ve işçi hareketi, kurtulmuş ülkeler halkları ve yığınsal demokratik hareketler, sosyal gelişmenin başlıca itici güçleridir. Kapitalist ülkelerde emek ile sermaye; kurtulmuş ülkelerle emperyalizm; sosyalizm ile kapitalizm arasındaki çelişkiler sürüyor. Sosyalist olmayan dünyada işçi sınıfının, emekçilerin, halkların mücadelesi, tekellerin egemenliğini, militarizmi, yeni sömürgeciliği hedef alıyor.

İnsanlığın sosyalizme geçişinin uzun ve çelişkili bir tarihsel dönemi kapsayacağı ve bugüne kadar olandan farklı bir yol izleyeceği şimdi daha açık ortaya çıkmıştır. Bu geçiş süreci, karşıt toplumsal sistemlerin tarihsel yarışma içinde yanyana uzun bir süre yaşayacağı,

birbirlerini sürekli etkileyeceği karmaşık uluslararası bir ortamda ve içinde yaşadığımız nükleer-uzay devri gerçekliğinin etkileri altında yeni özellikler kazanmaktadır.

Bilimsel-teknik devrimin hızlı ilerlemesi, üretimin ve iletişimin uluslararasılaşması, çağımıza özgü çelişkileri bağrında barındıran dünyamıza özgü-çeliş, giderek daha bütünsel bir nitelik kazandırıyor.

İnsan varlığı ve uygarlık, günümüzde benzeri görülmedik tehlikelerle karşı karşıyadır. Nükleer bir savaş insan türünün sonu olacaktır. Doğanın tahribi, bir çevresel felâket tehlikesi yaratmaktadır. İnsanlığın büyük çoğunluğu açlık, mutlak yoksulluk, salgın hastalıklarla boğuşuyor. Gelişmekte olan ülkelerin mali sömürsü öylesine yoğunlaştı ki, ödenemez hale gelen borçlar tüm dünya ekonomisini de tehdit etmeye başladı. İnsanlık kültürüne, hümanist değerlere yönelik saldırılar, insanın kendisine, doğaya ve geleceğe karşı ahlâki sorumluluk bilinç ve duygusunu yıkacak boyutlara ulaştı.

Olaganüstü keskinleşen bu sorunlar, tarihsel olarak kapitalizmin bugünkü türde gelişmesinin ve sosyalizmin de onunla eşitsiz koşullarda yarışa sürüklenmesinin sonucu ortaya çıktılar. Ve iki sistemin işbirliği dışında çözülemez nitelik kazandılar. Bu sorunların çözümü, felsefî, politik, sosyal farklılıkları aşan geniş bir sağduyu koalisyonunu ve kitlelerin aktif katılımını gerektiriyor. Tüm bu sorunlara yeni bir düşünce tarzı ile bakışın kitlelere, tek tek bireylere, partilere, devlet adamlarına egemen olması uygarlığın devamı bakımından büyük bir önem kazanmıştır.

İnsan soyunun ve uygarlığın devamını güvenceye almak için barışın korunması ve öteki global sorunların çözümü vazgeçilmez, ertelenemez hale gelmiştir. Aynı zamanda bu sorunların çözümü, toplumsal ilerlemenin ve sosyalizme yönelişin mutlak önkoşulu olmuştur.

Toplumsal ilerlemenin temel ölçütü insandır, onun varlığının korunması, bireysel çok yönlü gelişmesidir. Dünyamızın bugünkü durumu, böyle bir ilerlemeye köstek oluyor. Simdi tüm dünyanın topyekün yenilenmesi gerekiyor. İnsanlık yüzyıllardır hayal ettiği ideallerden büsbütün yoksun olmamak için, bugün zor koşullarda ve acilen bu idealleri gerçeklik haline getirme ödeviyle yüzyüze gelmiştir. Kalıcı barış, şiddetten arınmış bir dünya, devletlerarası hertürlü ilişkilerin demokratikleşmesi, insan doğa ilişkilerinin uyumlaştırılması ve benzer amaçlar, günümüz insanlığının ortak gündemine girmiştir.

Dünya, diyalektik ilişki içindeki sınıfsal ve genel insani sorunların çözümü için olgunlaşıyor. Bu durum, marksizmin insanlığın barış ve sosyalizm yönündeki ilerlemesi ile ilgili öngörülerini yeni tarzda doğruluyor.

Günümüz Türkiye:

Bağımsız Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu, Büyük Ekim Sosyalist Devrimiyle başlayan insanlığın sosyalizme doğru ilerleyiş dönemindeki ilk muazzam ulusal kurtuluş savaşlarından birinin ürünüdür.

Emperyalizmin yarı-sömürgeci olan feodal Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşüyle birlikte, Türk ve Kürt halkları, emperyalizmin boyunduruğuna karşı ayaklandı. Türk, Kürt aydınlarının, emekçilerinin kahramanca mücadeleleri ve ilk sosyalist devletin, Sovyet Rusya'nın yardımlarıyla ulusal kurtuluş savaşı zafere ulaştı.

Geçmişin ağır mirasının yükü altında Türkiye kapitalizm yönünde ekonomik, sosyal, kültürel çelişkili bir gelişme sürecine girdi. Türkiye'de kapitalizmin tüm tarihi, emekçi halk için ansız sömürü, adaletsizlik ve baskı tarihidir. Bu tarih, ülkenin iki kez savaşa itildiği, üç askeri darbeden geçtiği, ulusal düşmanlıkların, sosyal sınıfsal mücadelelerin, ulusal ezgi ve kıyımların, terörizmin ve politik istikrarsızlıkların tarihidir. Ülke tarihinde elde edilen bütün kazanımlar, demokratik özgürlüklerden, ülkenin ekonomik gelişmesine; demokratik reformlardan bilimsel, kültürel ilerlemeye kadar her şey, ülkemizin yurtsever aydınlarının, bilim adamlarının, işçi sınıfı ve tüm çalışanların emekleri ve mücadelelerinin ürünüdür.

Günümüz Türkiye'sinde kapitalist üretim tarzı egemen hale gelmiştir. Tekelleşme ve devlet tekel kapitalizmi süreçleri gelişmekte, uluslararası tekellerle yerli tekellerin iç içe geçme, dünya kapitalizmiyle bütünleşme süreçleri hız kazanmaktadır. Burjuvazinin sıralarından sivrilmiş büyük ve tekelci sermaye egemen güç durumuna geldi. Aynı zamanda, çekirdeğini endüstri proletaryasının oluşturduğu işçi sınıfı büyüdü. Kapitalizm kendisine has tüm çelişkileri üretti. Böylece, kapitalizmin marksizm tarafından keşfedilen genel yasallıkları, Türkiye'nin gelişmesinin temel doğrultusunu belirledi. Ülkemizde, sosyalizm için gerekli asgari maddesel önkoşullar genel olarak oluştu.

Nevar ki, kapitalizmin gelişmesi, onun tarihsel olarak geç oluşmasının başlıca özelliklerini ortadan kaldıramaz. Ülkenin ekonomisi, kendi başına genişletilmiş yeniden üretim yapamaz şekilde bağımlı hale geldi. Ekonominin -kapitalizm öncesi kalıntılardan yaygın küçük üretime kadar- türdeş olmayan geri yapısı yokedilemedi. Sınıfsal ayrışma süreci devam etmekte, bir yandan ticari ve mali sermayenin en asalak, vurguncu biçimleri sürekli ortaya çıkmakta, öte yandan, işçi sınıfının çevresinde geniş bir yarı-proleter ve işsizler yığını biriktirmektedir. Politik parti ve akımların da evrimi devam etmektedir.

Türkiye'de kapitalizm, keyfi, baskıcı, aşırı merkezîyetçi ve bürokratik geleneksel devlet kurumuna dayanarak gelişti. Giderek devlet, Türk ve Kürt emekçi ve aydınları üzerinde, az sayıda holding sahibi ailenin, onlarla iç içe geçmiş militarist ve teknokrat züarenin, oligarsik egemenlik aracına dönüştü.

Kapitalist gelişmeyi emperyalist sermayenin desteğine bağlayan burjuvazinin NATO'ya giriş kararı ile birlikte, Türkiye'nin uluslararası arenadaki yeri ve rolü emperyalizm yararına kökten değişti. Türkiye, üçüncü sınıf, bağımlı bir devlet olarak saldırgan emperyalist kamp içinde yer aldı.

Kapitalizm, ulusal eşitsizliği ve ezgiyi ortadan kaldırma yeteneğinde olmadığını göstermiştir. Kürt ulusu üzerinde, siddete dayalı asimilasyon uygulaması kurulmuştur.

Ekonominin bağımlı ve geri niteliği, emperyalizme askerî-politik bağımlılık, demokrasiden yoksunluk, Türk ve Kürt emekçileri için ağır sosyal sonuçlar doğuruyor. Kadınların eşitsizliği ve aşağılanması sürüyor. Sosyal adaletsizlik derinleşiyor. Konut, sağlık, sosyal güvenlik, eğitim sorunları ağırlaşıyor. Kültürel gerilik ve ahlâksal bunalım süreçleri gelişiyor.

Sınıfsal ve ulusal boyutlu tüm bu sorunlar, dünya ölçüsünde genel insanî sorunların öne çıkmasıyla, yeni özellikler kazandı, daha da karmaşıklasta.

NATO'ya, Amerikan askersel üslerine, bunların ülkeyi kendi irâdesi dışında savaşa sürükleme tehlikesine karşı mücadele, tüm nüfusun varlık-yokluk sorunu haline geldi, bölge ve dünya barışının korunması mücadelesiyle birleşti. Ülkenin NATO zincirinden kurtuluşu, NATO ve Varşova bloklarının karşılıklı olarak tasfiye edilmesi perspektifiyle bağlandı.

Ekonomik gelişmeyi köstekleyen başlıca faktörlerden, ağır askersel harcamalar ve dış borçlar sorunu, dünya ölçüsünde genel ve tam silâhsızlanma ve yeni ekonomik düzen sorununun bir parçası haline geldi.

Kürt ulusal sorunu giderek uluslararası bir karakter kazandı, acilleşti ve bu sorun doğrudan doğruya bölge barışının ve genel insan hakları mücadelesinin ayrılmaz parçası oldu.

Ülke insanları, dünya ölçüsündeki çevre sorunlarının ve kültürel değerlerin tahribi sorunlarının artan olumsuz sonuçlarıyla yüzyüze gelmeye başladı.

Böylece, kapitalizm çerçevesindeki reformlar ve toplumsal ilerleme yönündeki mücadele ile genel insanî sorunların çözümü mücadelesi diyalektik şekilde birleşti.

En başta Türkiye'nin savaşa sürüklenmesi ve bir nükleer savaşta ilk hedef haline gelmesini önlemek, tüm nüfusun sorunu olmuş, aynı zamanda Türkiye'nin kendi başına çözemeyeceği bu sorunlar, kapitalist ülkelerle, gelişmekte olan ülkelerle ve sosyalist ülkeler işbirliğini zorunlu kılmıştır.

En-başta

En başta silâh harcamalarının kısılması ve dış borç sorunu, işçi sınıfı açısından sosyal sorunların çözümü için ~~en~~ mücadelenin temel konusu olmuştur.

Ve nihayet barışın korunması ve global sorunların çözümü, ülkemizde toplumsal ilerlemenin ve sosyalizme geçişin mutlak önkoşulu haline gelmiştir.

Günümüz dünya ve Türkiye gerçekleri, partinin bugünkü ve gelecekteki mücadele amaçlarını, bu amaçlara ulaşmanın yol ve biçimlerini belirlemektedir.

Partinin barış, demokratikleşme ve toplumsal ilerleme mücadelesindeki görevleri:

Parti halk için vardır. Toplumsal gelişmenin her evresinde parti halkın mücadelesinin ön saflarında yer alacaktır.

Parti sosyalist amacını gözardı etmeksizin, kapitalizm koşullarında da emekçilerin en yakıcı sosyal ekonomik, politik ve kültürel sorunlarının; tüm nüfusun karşı karşıya olduğu global nitelikli sorunların alternatif çözüm yollarını ortaya koyacaktır. Bu alternatif çözüm yolları uğrunda mücadelelenin başlıca amacı, ülkemizde dünya barışına katkıda bulunmaya, Türkiye'yi bölgede bir barış etkeni duruma getirmeye, barışçıl ekonomik kalkınmaya, dünyada yeni bir ekonomik düzen davasına yardım etmeye, emekten yana bir sosyal politikaya, gerçekten çoğulcu, parlamenter bir demokrasiye, ulusal özgünlüğün giderilmesine, kültürel ilerlemeye ve bireyin çok yönlü gelişmesine olanak verecek bir yeni politik durum yaratmaktır. Bu amaçlara, kitlelerin mücadeleleriyle ve mümkün olan en geniş birliğ işbirliği ve diyalogla ulaşılabılır.

Partinin değişmez amacı sosyalizmdir.

Sosyalizme ancak kapitalizmin devrimci aşılmasıyla, toplumsal bir devrim süreciyle geçilebilir. Bu sürecin içeriği, temposu ve etapları kapitalizm koşullarında yürütülen reformlar uğrunda mücadelelerin ve demokratikleşmenin derinliği, uluslararası ve ülke içindeki politik güçlerin durumu tarafından belirlenecek; geçmişten arta kalan demokratik ve anti-emperyalist nitelikli ödevleri çözerek sosyalizm yönünde derinleşecektir. Parti devrimci sürecin barışçıl

nitelik kazanmasını, değişmez bir mücadele ana-
cı olarak benimsemiştir. Sosyalizm, işçilerin,
emekçilerin ve aydınların, yani tüm çalışanların
iktidarı aracılığıyla gerçekleşecektir. Çalışan-
ların iktidarı, tüm sol güçlerin yönlendirici
öncülüğünde kurulacaktır.

Çalışanların iktidarında parti, şu temel
dönüşümlerin gerçekleştirilmesini kendi progra-
matik amaçları olarak açıklar:

(Y a z ı l m a d ı)

Parti her durumda, muhalefette ya da hü-
kûmetde, kapitalizmde ya da sosyalizmde, aşağı-
daki ilke ve genel amaçları dolaysız değerler
olarak benimser ve yaşama geçmeleri için ça-
lışır.

1 İnsan özgürlüğü, bireyin kişisel çok yönlü
gelişmesi parti eyleminin derin hümanist içeri-
ğini oluşturan en yüce amaçtır. Toplumsal iler-
lemenin temel ölçütü insan, onun özgürce gelişme-
sidir. Partinin programı ve mücadelesi, insan
özgürlüğünün ve kişisel çok yönlü gelişmesinin
doğal, toplumsal, maddi ve manevi koşullarını
yaratmak içindir.

Toplumsal özgürlük, kişi özgürlüğünün koşu-
ludur. Fakat kişinin özgür olmaması bir özgür
toplum da olamaz.

İnsan hakları bölünmez bir bütündür. Hiç
bir hak diğeri adına kısılanmaz ya da ikincil
sayılmaz.

Çalışanların, ezilen ulusların ve kadınla-
rın özgürlüğü ve hakları ne birbirinin karşısına
konabilir ve ne de bunlar arasında öncelikler
vardır.

İnsanın çok yönlü gelişmesinin kültürel
şartlarını yaratmak partinin ödevidir. İnsanın
evrensel ve ulusal kültürel zenginleşmesi yönün-
deki çabalar, aynı zamanda bireyin doğaya, eko-
nomiye, politikaya insanlığın genel çıkarlarını
gözetken yeni bir tarzda bilinçli bakışını sağla-
ma, yeni bir düşünce tarzını yaratma çabasıdır.

2 Barış her zaman komünistlerin idealiydi.
Bugün artık, hertürlü ilerlemenin olmazsa olmaz
koşuludur. Savaşlar, geçmişte olduğu gibi poli-
tikanın başka araçlarla devamı olmaktan çıktı.
Parti, toplumsal ilerlemeyi, insanın özgürlüğünü,
herkes için insanca bir yaşam kurmayı yalnızca
barış koşullarında gerçekleştirmeyi amaçlamıştır.

Sınıf mücadelesinin uygar biçimleri için
komünistler aralıksız çaba harcayacaklardır.
Hiç bir sınıfsal ya da ulusal çıkar, bölge ve
dünya barışını tehlikeye atıcı eylemlerin nedeni
olamaz.

Insan varlığını ve uygarlığı tehlikeye sokan global tehlikeler karşısında parti, diğer bütün amaçlar için mücadelelerini, insanlığın ortak çıkarlarını ifade eden amaçlara yönelerek sürdürecektir.

Ulusların özgürlüğü, eşitliği ve kardeşliği partinin başlıca ideallerinden birisidir. Bu idealin gerçekleşmesinin temel ilkesi, ulusların kendi kaderlerini kendilerinin özgürce belirlemeleridir.

Parti ulusal egemenliği, başka devletler karşısında ülkenin toprak bütünlüğünü her koşulda savunacak, pekiştirecektir. Kalkınmış, gelişmiş Türkiye'nin bütün öteki ülkelerle uluslararası arenada eşit haklı yer alması için çalışacaktır.

Parti başka devletlerin Türkiye'nin iç işlerine karışmasına ve Türkiye'nin de diğer devletlerin iç işlerine karışmasına karşı çıkacaktır. Halklararası dostluk ve işbirliğini savunacaktır.

Parti her dönemde, her alanda ve dezâyde azamî demokrasi için her şeyi yapacaktır. Demokrasi halkın halk tarafından, halk için yönetimidir. Parti, demokrasiye, çoğunluk iradesinin en iyi temsil edildiği bir rejim olarak sahip çıkar.

Birleşmiş Milletler Örgütüncü reddedilen ırkçılık, savaş kışkırtıcılığı dışında bütün politik görüşlerin özgürce ifade bulduğu, örgütlendiği çoğulculuk parti tarafından her zaman savunulacak, hayata geçirilecektir.

Parti, parlamentonun ve öteki temsili kurumların gerçek erk organları olmasını, kuvvetler ayrılığı ve yargı bağımsızlığı ilkesini savunurken, aynı zamanda kitlelerin yerel ve merkezi düzeyde yönetime doğrudan katılımını öngören doğrudan demokrasi biçimlerini hayata geçirmek için çalışacaktır.

Herkes yasalar önünde eşittir. Bu ilke, hiç bir sınıf, züare ve kişi lehine ihlâl edilemez. Parti hukuk devletinden yanadır.

Parti, bürokratizme karşı her dönemde mücadele edecektir.

Parti sosyal adalet idealinin partisidir. İnsanın insan tarafından sömürülmesinden daha derin bir adaletsizlik olamaz. Parti, insanlığın binlerce yıldır özlemini duyduğu eşitlik idealini gerçeklik haline getirmek için savaşıyor.

En temel alanlarda, iş, konut, sağlık ve eğitim alanlarında sosyal adaletsizliğe karşı mücadele etmek ve sosyalizmde herkese iş, herkese konut, herkese sağlık hizmeti ve herkese eğitimde fırsat eşitliği ilkelerini yaşama geçirmek komünistlerin programlarının en önemli ödevidir.

Parti, bu amaçlara, ancak ekonomik temelin gelişmesi oranında ulaşılabileceği gerçeğinin bilincindedir. O nedenle parti, ülkenin ekonomik gelişmesi ve bilimsel teknolojik devrimin olanaklarından en geniş ölçüde yararlanması için çalışacaktır.

Ekonomik kalkınma emekçilerin refahından ayrı düşünülemez, savunulamaz. Ekonomik kalkınma, ulusal egemenliğin, demokratikleşmenin, insan haklarının sınırlandırılması pahasına sağlanamaz. Ekonomik kalkınma insanın ve doğanın tehdidi pahasına gerçekleşemez. Parti, ekonomik kalkınmayı Türkiye'nin ve tüm insanlığın bugününe ve yarınlarına karşı derin bir sorumlulukla gerçekleştirmek için mücadele edecektir.

Bütün bu değerlerin, komünistleri tüm namuslu insanlarla, emeksever, yurtsever ve insansever herkesle bugün de, yarın da birleştireceğine parti güveniyor.

Parti şuna inanıyor: Tüm bu amaçlar için mücadele kapitalizm koşullarında kaldığı süreçte de boşa gitmeyecek, mücadeleye atılan kitleler çok önemli kazanımlar elde edeceklerdir.

Parti şuna da kesinlikle inanıyor: Bütün bu mücadelelerden er geç sosyalizm doğacaktır.

Komünist partisi

Tarih, sömürü topluumunu ebediyen ortadan kaldırma ve sömürsüz toplumu yaratma görevini işçi sınıfına vermiştir. Bilimsel-teknolojik devrim sürecinde birleşimine yeni ve modern unsurların katılımıyla toplumsal gelişmedeki rolü artan işçi sınıfının tarihsel misyonu da günümüzde genişlemiştir. İşçi sınıfı, kendi kurtuluşunu sağlarken, tüm ezilenleri ve insanlığı kurtarma gibi yüce bir tarihsel görev yükümlenmiştir.

İşçi sınıfının tarihsel görevini yerine getirmesi için, onun siyasal bir örgüte, partiye ihtiyacı vardır. Komünistlerin rolü, işte bu partiyi yaratmak, güçlendirmek ve zafere ulaştırmaktır.

Komünist partisinin, işçi ve emekçi sınıfların sıralarında, toplumsal ilerleme hareketinin içinde, öteki sol partiler karşısında hiç bir ayrıcalığı yoktur, olamaz. Parti, tüm bu güçler içinde hareketin sınıfsal ve genel insanı, ulusal ve uluslararası tüm çıkarlarını teorik ve politik faaliyeti, pratik kararlılığı, örgütsel yapı ve yaşamı bakımından ifade edebildiği ölçüde özel rol oynar.

Komünist partisi çağdaş bir partidir. Kendisini sürekli yenileme yeteneğinde olan ve bu gücü bilimsel teorisinden, yaratıcı halk hareketine dayanmasından ve demokratik, kitle-

sel örgütsel niteliğinden alan, işçi sınıfının devrimci partisidir.

Birleşik partinin eylem klayuzu, Marks, Engels ve Leninin teorileridir. Parti marksizmi dogmatik olmayan yaratıcı tarzda kavrar ve onu sürekli geliştirmeyi kendi öz işi sayar.

Parti ne kendisini, ne de bir başka partiyi gerçeğin tekeline sahip olarak görmemektedir. Parti kendi çizgisini tamamen bağımsız olarak tayin eder. Aynı zamanda ülke içinde ve dışında tüm marksist ve işçi partileriyle, çevrelerle görüş ve deney alışverişinde bulunur.

Dünya komünist ve işçi hareketinin bir parçası olan parti, tüm dünyadaki barış ve ilerleme güçleriyle enternasyonalist dayanışma içinde olur.

Parti politik faaliyetini şemalara göre değil, gerçek durumun somut analizine, bilimsel, ahlaki, kültürel temelde hazırlar. Partinin politikasına tarihsel iyimserlik ve devrimci realizm egemendir. Onun politik faaliyetinin değişmez amacı, iktidarın sömürücü sınıflardan çalışanların eline geçmesidir. Parti her somut dönemde, önüne varolan koşullarda olanaklı en ileri hedeflere ulaşma görevini koyar.

Parti faaliyetinin öznesi, kitlelerdir. Kitlelerin yaratıcı eylemleri, partinin politikasını geliştirmesinin en büyük okulu, sınav alanıdır. Komünistler bu hareket içinde tüm demokratik güçlerle işbirliği yapar, ortak politikaların hazırlanmasına katkıda bulunurlar.

Parti toplum için savunduğu bütün değerlerle kendi parti yapısında ve yaşamında tam bir uyum içinde olur. Bu herşeyden önce, partinin tüm yapısında, işleyişinde, kararlarında ve eylemlerinde demokrasi ilkelerinin egemen olmasıdır. Demokrasi parti için taşınması gereken bir yük değil, parti politikasının hayata geçmesinin, partinin hareket birliğini en efektif gerçekleştirmesinin vazgeçilmez koşuludur.

Parti marksizm temelinde farklı yorumlara kapılarını kapatmaz. Hiç kimse Marks, Engels ve Lenin'in görüşlerinin şu ya da bu özel yorumunu değişmez doğrular olarak herkese kabul ettirme hakkına sahip olamaz. Farklı görüşlerin varlığı partinin zayıflığını değil, teorik zenginlik ve yaratıcılığının işaretidir. Farklı görüşlerin parti politikasının geliştirilmesine hizmet edebilmesinin yolu, parti içinde her düzeyde özgür tartışma ortamı yaratmaya ve çoğunlukça alınan kararların herkes tarafından pratikte sınanmasına bağlıdır. Bizzat hareketimizin ortak deneyi, giderilemeyen bir çok farklılıkların pratik tarafından çözüldüğünü gösteriyor.

Ülkenin toplumsal hayatında etkin rol oynayabilmek için parti, kitle partisi haline gelmeyi amaç ediniyor. Helsefi, sınıfsal kökenine

bakmadan, partiyle birlik olmak isteyen herkese açık bir parti kitleleşebilir. Partiyi barış ve toplumsal ilerleme ideallerine bağlı namuslu insanlardan ayıran egemen sınıfların anti-komünist yasaklarını, yalan ve iftiralarını, ve hareketimizin dogmatik ve sekte hatalarını aşarak parti kitlelerle kaynaşacaktır. Partinin kitleleşmesi, öteki sol partilerin zayıflaması, erimesi yoluyla değil, tüm solun cesitlilik içinde birliğini gerçekleştirme, derinleştirme ve mümkün olan birleşik örgütsel biçimler yaratma süreci içinde gerçekleşecektir.

Birleşik partinin programı budur.

Komünist hareketin tarihi, halkımızın, bu programdaki görüşlerin komünistlerin gerçek inançlarını yansıttığına ve onların bu programı hayata geçirmek için her türlü fedakârlığı göğüsleyeceğine güvenmesi için pek çok kanıt biriktirmiştir. İnançları uğruna can veren, özgürlüklerini yitiren binlerce militan söz ile eylemin birliğinin unutulmaz tanıklarındır.

Parti kendi hatalarını, zayıflıklarını açıkça dile getirmekten hiç bir zaman kaçınmayacaktır, her eyleminden, her uygulamasından yalnız parti üyelerine değil, tüm halka hesap verecek, halkın denetimine açık bir parti olarak kalacaktır.

Bu programın gerçekleşmesi tüm halkın eseri olacaktır.

11 Ekim 1988

4. sayfanın son paragrafından itibaren tasarının şöylece düzenlenmesi tartışmayı ve uzlaşmayı kolaylaştırıcı görülmekte tedir.

// Partinin devrimci hedefi, emekçi halkın, çalışanların çoğunluğunun iktidarı ele geçirmesidir.

Çalışanların iktidarı, kapitalizm çevrevesinde o güne kadar yürütülen barış ve demokratikleşme mücadelesinden arta kalan ~~ülkelerin dış politikası~~ (NATO'dan çıkmak, Kıbrıs'tan çekilmek, demokratik bir anayasa, dış borç sorunu, toprak reformu, Kürt ulusal sorununun çözümü v.b. gibi) nevarsa, bütün genel demokratik, anti-emperyalist ödevleri çözecektir.

Devrimci iktidar, sosyalist dönüşümleri her alanda yürürlüğe koyabilmek için, bu dönüşümleri önündeki engelleri ortadan kaldıracak, sosyalizme geçişin, somut, ulusal yollarını, biçimlerini, metotlarını partinin, öteki devrimci güçlerle birlikte, yönlendirici öncülüğünde hazırlayacak, hayata geçirecektir.

Çalışanların iktidarı Türkiye'de, insanın insanı sömürüsü - ne son verecek, ~~devrimci~~ sosyal adalet, ulusal eşitlik, kadınların kurtuluşuna, kültürel gelişmeye yönelecek; sosyalizmin inşasına başlayacaktır. Türkiye'de sosyalizm ulusal renkleri taşıyacak, aynı zamanda dünya sosyalizminin bütün başarılı deneylerinden yararlanılarak kurulacaktır. Türkiye'de sosyalizm, çoğulcu, sosyalist demokrasi ile, emekçilerin, aydınların her alanda devlet, toplum, ekonomi, kültür hayatına aktif katılımlarıyla, bizzat onlar tarafından yaratılacaktır. //

TÜRKİYE SOSYALİST DEVLETİ

17 Aralık '88

10.10.1988 tarihli ve 2.12.1988 tarihli yazılarınızı yeni aldık. PB, gönderdiğiniz yazıları geniş bir biçimde değerlendirmeye çalıştı. Sonuçta, gelişmeleri, bugünkü durumu ve izlediğimiz politikayı olabildiğince detaylı açıklamaya çalışan bu mektubun size süratle ulaştırılmasına karar verdik. Ayrıca sizden, bu mektubun olabildiğince çabuk yanıt vermenizi rica ediyoruz. Çünkü, Ocak ayı ortalarında MK Plenumu olacaktır. Bu toplantının ağırlık merkezini yasallaşma mücadelemiz, buna yönelik politikamız ve parti faaliyetimiz oluşturacaktır. Bu nedenle, toplantı öncesinde sizlerin görüş ve önerilerinizi almamız, büyük önem taşıyor.

Bize gönderdiğiniz 10.10.'88 tarihli yazınızda, karşılıklı iletişimin düzensiz ve geçikmeli yürümesini eleştiriyorsunuz. Sizin yazdığınız mektubun, PB'ye iki ay sonra ulaşması bu durumu açık olarak gösteriyor. Bu konuda kesin önlemler alacağız. Ülke yönetimini uyardık. Onlara gönderdiğimiz PB kararlarının ve oluşturduğumuz politik yaklaşımların, sizlere hemen iletilmesini istedik. Ayrıca çıkacak politik yayınla ilgili teknik hazırlıklar belli bir düzeye geldi. Bu yayınla Duisburg arasında fax bağlantısı kuruldu. Yayın aracılığıyla geliştirdiğimiz politik yaklaşımları çok daha seri ülkeye ulaştırabileceğiz. Bu nedenle önümüzdeki günlerde karşılıklı iletişimdeki aksaklıkları ortadan kaldıracığımızı umuyoruz.

Ancak, PB kararlarının ve yaklaşımlarımızın, sizetam olarak aktarılmasındaki eksikliklerin sadece teknik aksamalardan kaynaklandığı düşüncesinde değiliz. Mektubunuzda dile getirdiğiniz görüşlerden, PB'nun yaklaşımlarının ötesinde, ülkedeki yoldaşlarımız arasındaki farklı görüşlerinde sizlere yansıdığı izlenimini edindik. Bu durumda bizlerin aldığı kararlar üzerine, sizin eksiksiz bilgi sahibi olmanız daha büyük önem taşıyor. Bu konuya özen göstereceğiz.

Sizin ülkeye dönüşünüzden sonra ortaya çıkan politik ortamı, bizim attığımız adımları ve bugünkü durumu özetlemek istiyoruz.

Dönüşünüzün hemen sonrasında, TSİP'in geliştirdiği ve kimi marksist aydınlarında katıldığı ve seslendirdiği "tam biz yasal bir sosyalist parti kurma girişimimizi tamamlamışken gerçekleştirilen bu dönüş, sol güçlerin mücadelesine zarar vermiştir" değerlendirmesi belli bir etki yarattı. Bize daha yakın aydınlar ise, gerek bu argümanın baskısıyla, gerekse attığımız adımın gerçekçiliği ko-

nusunda duydukları kuşku nedeniyle, başlangıçta yeterince aktif bir destek veremediler. Devrimci sol güçlerin hemen hemen tamamı, "uzlaşma - teslim olma" argümanlarına dayanarak olumsuz bir tutum aldılar. Oluşan bu ortam parti içine de yansdı, Dönüş öncesi hazırlıklarımızdaki yetersizlikler, parti üyelerimizin attığımız adımın amacını, politikamızı yeterince kavramamış olmaları, sizin karşılaştığınız uygulama ve ^{polis'in} psikolojik savaşı ile birleşince genel bir tereddüt ve çekingenlik havası yarattı. Bilinen "hoşnutsuz" kadrolar, "dönüş yanlıştı, maceraydı, bizi soldan tecrit etti" argümanları etrafında hareketlendiler. Bu gelişmeler, partimizin kimi yönetici kadrolarını da etkiledi, Ülkede ise, bu olumsuzlukları aşmaya yardımcı olacak düzeyde, kendi gücümüzü harekete geçiremedik.

Parti dışında ve içinde oluşan bu durum, bizi daha önce kararlaştırdığımız adımları peşpeşe atmakta tereddütlü hale getirdiği bir gerçektir. Asıl önemlisi, parti kadrolarımızın attığımız adımın amacını ve yeni politik stratejimizi henüz yeterince kavranmamış olmaları, partimizin izlediği politikada ikili bir eğilime yol açtı. Bu yanlış iki tutum, kabul etmek gerekiyor ki, özünde kadroların yasallaşmayı başlangıçta reel bir hedef olarak görememesinden kaynaklanıyordu. Bu tutumun birincisi, hem legale çıkmayı desteklemek, hem de yılların getirdiği alışkanlıkla partiyi koruma yaklaşımının birarada olmasıydı, Partiyi yeni bir saldırıdan koruma duygusu, yasallaşma mücadelemizin sadece sayısı ve niteliği belli kadrolarımızın sizlerle "dayanışma" örgütlemesi biçiminde anlaşılmasına yolaçtı. Yasallaşmanın bütünsel bir parti politikası olduğu ve politik faaliyetimizin bütününe giderek daha açık biçimde, legale yönelmesi gereği yeterince anlaşılmadı. İkinci olarak, kadrolarımız arasında yasal sol parti alternatifi bütünüyle kapıları kapayan bir tutum ve politik kararlılık yeterince gösterilemedi. Attığımız adımın sonuçsuz kalması halinde, gündeme gelebilecek değişik alternatifleri bugünden dikkate almaya yönelik yaklaşımlar, atacağız her adımı, herkesle birlikte yapma eğilimi özünde yasallaşmayı reel görememenin sonuçlarıydı. Partimizin gücünü harekete geçirmedeki tutukluğunu kimi kadrolarımız birlik yasallık politikamızda net olmayan ifadelerle bağlıyor. Bunun bir rolü olmuşsa da, bizce asıl neden yukarıdaki durumdur.

Bu durumda neler yapmaya çalıştık? Bir taraftan uluslararası dayanışmayı yükseltmek, diğer taraftan bu durumu değiştirmek için çaba harcadık. TSİP'in, birlik sürecinin dışında kalmanın getirdiği psikolojik atmosfer içinde daha olumsuz bir konum almasını engellemek ve onunla öngördüğümüz birlik amacımıza bağlı olarak görüşmeleri başlatmak üzere çağrı yaptık. Bu aynı zamanda, attığımız adımla ülkemizde komünistlerin daha geniş ölçüde birliğini sağlama amacımızı, bu politika da içtenliğimizi ve kararlılığımızı göstermek açısından

önemliydi. Bunun yanı sıra, ülkemizdeki marksist aydınlara amacımızı, başlattığımız girişimin önemini anlatmak, onların destek ve dayanışmasını sağlamak için, parti yöneticileri düzeyinde, birçok kişiyle doğrudan ilişki kurduk. Bir dizi görüşmeler yaptık. Sol güçlerle, onların en üst düzeyde yöneticileriyle görüşmelerimiz oldu. Parti içinde, Kongre ve yurt içi ve yurt dışı yönetici kadrolarla yapılan toplantılar aracılığıyla politikamızı açıklamak, kendi gücümüzü daha geniş ölçüde harekete geçirmek için önlemler almaya çalıştık. Sonuç olarak, önümüze hedef olarak koyduğumuz ilk duruşma gününe kadar, ortaya çıkan olumsuz tabloyu önemli ölçüde değiştirebildik. Duruşma günü, bunu belli bir oranda yansıttı.

Bugün durum nedir? TSİP'le birlik sürecindeki gelişmeler üzerine ülke yönetimine, size de ulaştırılması istemiyle, olabildiğince geniş enformasyon gönderdik. Son durumu ve yaklaşımlarını bildiğinizi ümit ediyoruz. Birlik sürecinin geliştirilmesinde belirleyici olanın, geliştirdiğimiz yeni politik strateji temelinde ortak anlayışlara varmak olduğunu düşünüyoruz. Birçok sorun, bu konuda atılacak adımlara bağlı olarak çözülecektir. Bu alandaki güçlük, TSİP'in son zamanlarda Sovyetler Birliğinde gelişen sürece karşı tutumunda ki değişikliklerdir. TSİP önceleri bu yeni süreci izlemeye ve öğrenmeye çalışan bir tutum izledi. Ancak hızla gelişen süreç, önce onların bugüne kadar varolan anlayışlarıyla derinden çatışmaya başladı. Ardından tartışmaların Dünya Komünist Hareketine yansması ve bazı partilerin açıkca olumsuz pozisyon almaları onları etkiledi. Sonuçta, "kendisini pratikte yeterince kanıtlamamış" bu yeni politik yaklaşımlara karşı eleştirici bir tutuma yöneldiler. Bu tutumda, son dönemlerde yasal sol parti girişimi doğrultusunda kimi sol çevrelerle (Gelenek dergisi çevresi, TKEP, Kurtuluş) geliştirdikleri ilişkilerde bütün köprüleri atmama endişesinde belli bir rol oynadığı düşünülebilir. Bu sürecin derinleşmesini önlemek için belli girişimlerimiz oldu, Biraz etkilemeyi başardık. Programatik konularda ortak yaklaşımlar geliştirmenin yolu biraz aralandı. Ancak bu sorunu aştığımızı söylemek çok erken.

İkincisi, aramızda yasal parti konusundaki görüş ayrılığı sürüyor. Üstelik Evren ve Özal'ın son açıklamaları ile ortaya çıkan yeni duruma rağmen bu aşımamadı. Görüş'ün son sayılarında çıkan yazıları okuduğunuzu tahmin ediyoruz. Program ve politika alanında ikili yaklaşımları devam ettiği gibi, bu konuda da aynı tutumu izliyorlar. Bir taraftan kimi aydınlara, amaçlarının marksist bir parti kurmak olduğunu, bu amaçta birleşen herkesin kuruluş çalışmalarına baştan itibaren katılacağı ve bütün süreçten ortak kararlara bağlı olarak birlikte geliştirecekleri bir parti kurma önerisi yapıyorlar. TSİP olarak böyle bir sürece katılacaklarını ve belirlenecek parti içinde yer alacaklarını, onun

onun içinde eriyebileceklerini söylüyorlar. Bu öneri bazı "bağımsız" aydınlar için çekici, üstelik bizim adımımız "TBKP'yi, yani kendi partilerini yasal olarak kurmak"tan ibaret gösterilmek isteniyor. Biz bu yaklaşıma karşılık, ilerde nasıl olacağı belli olmayan bir parti için, bugünden kendimizi dağıtmamızı mı öneriyorsunuz diye sorduğumuzda, bu girişimin içinde biz olduktan sonra zaten olumsuz bir gelişme söz konusu olmaz diye yanıt veriyorlar. Bizim, parti kurucularına karşı açık bir politikayla gitmenin zorunlu olduğunu, amacımızı gizleyerek, kendi gücümüzle sonuç almaya çalışmanın eski alışkanlıklara dayalı yanlış bir politika olduğunu söylememiz karşısında ise, bu ikili yaklaşımlarının üstünü örten formülasyonlara yöneliyorlar. Bizim politikamızın içtenliği ve ilkeselliğini aydın çevresine anlatabilmek ve somut olarak gösterebilmek için hem zamana, hem de bu doğrultuda atacağımız pratik adımlara ihtiyaç var. Yasal komünist partisi hedefinin, bu çevre tarafından, reel olduğu yeterince görülmediği koşullarda marksist partiye komünist partisi anlayışımızı alt alta yazmak, bu ikili politikanın görülmesi için yeterli olmuyor. Tersine, bizim fazla önemi olmayan bir kavram farklılığı (marksist - komünist) ve ayrıntı üzerinde gereksiz bir titizliğimiz olarak anlaşılabilir.

Bilindiği gibi TSİP önceleri komünist partisinin meşruiyeti yoktur diyordu. Son gelişmelerden sonra marksist aydınlarla, yasal, demokratik, çağdaş bir komünist partisi kurma amacımızı açıklayarak ilişki kurmayı kabul ettiler. Ancak kamuoyuna seslenirken "komünist" kavramının yeterince "çekici" olmadığını ve "anadoluda örgütlenmek açısından güçlük yaratıcı" olduğunu ilere sürdüler. Bunu kabul etmeyeceğimizi ve bizim kamuoyu önünde de komünist kimliğimizi açıkça ortaya koyarak konuşacağımızı söyledik. Kısacası, hem marksist sol parti alternatifine açık, hem de tahmin etmedikleri bir gelişme karşısında, komünist partisi içinde olma fırsatını yitirmeyecek bir politik izliyorlar. İki arada da birden seyahat etmek istiyorlar.

Bütün bunları uzun uzun açıklamaya çalışmamızın nedeni, ortak açıklamalarda yeralan, değişik yorumlara açık ve muğlak formülasyonların arkasında yatan politika ve gelişmelerin tam bir görüntüsünü çizebilmek. Bu durumda, henüz çözülmemiş bu kadar sorun varken, bizlerin TSİP'le birlik konusunda ısrarlı çaba harcamamızın nedeni nedir sorusu akla gelebilir. Marksist aydınların daha geniş ölçüde desteğini kazanmak, onları bize yaklaştırmak için birlik yanlısı politikamızda ısrarlı olmak önem taşıyor. Hatta bize çok yakın aydın dostlarımızın gözünde bile bu birliğin gerçekleşmesi, yeni politik strateji, program, partinin hangi kavramla tanımlanacağından daha önemli görülüyor. Onlara politikamızı anlatmak ve olumsuz bir sonuç çıktığında, bizim birlik

için herşeyi yaptığımızın onlar tarafından açıkca görülmüş olması gerekiyor. Diğer taraftan, yasal komünist partisinin giderek daha reel bir hedef haline geldiği koşullarda, düşmanın hareketi bilmek ve birden fazla partinin kuruluşunun yolunu açmak için başvuracağı manevra alanını bugünden atacağımız adımlarla daraltmak istiyoruz.

Son zamanlarda yasallaşma ve TBKP'yi yasal olarak kurmanın yanısıra, yasal bir komünist partisinden söz etmemiz bazı kadrolarımızda tereddüt yarattı. Amacımızı yeterince açık ortaya koyamamamız, TBKP'yi kurmak ile yasal bir komünist partisi kurmak arasındaki formülasyon farklılığı, politika değişikliği mi var sorusuna yol açtı. Biz bu iki ifade ediş biçimi, yöneldiğimiz amaç açısından bir farklılık taşımıyor. Biz, yeni politik strateji doğrultusunda yaşamda ^{toplumsal} etkin bir rol oynayacak politikaya sahip, bugünkünden daha geniş bir çevreyi kucaklayan, güçlü yasal bir komünist partisi hedefine ulaşmak istiyoruz. TBKP'yi yasal olarak kurma mücadelemizin, bu doğrultuda atılmış bir adım olduğunu açıkladık. Daha siz gitmeden, parti kurucuları üzerinde düşünürken, bunu sadece TİP ve TKP'li kadrolarla sınırlı görmedik. Bazı marksist aydınları bu oluşuma katabileceğimizi düşündük. TSİP'e yasal partide birliğin daha kolay sağlanabileceği önerisini yaptık, Ancak bu konu üzerinde etraflıca duracak ve yaklaşımlarımızı geliştirecek vaktimiz olmadı. Biraz da somut gelişmelerin, bu konudaki yaklaşımlarımızı olgunlaştıracak ipuçları vereceğini düşündük.

Dönüş sonrasında, maksist aydınlarla geliştirmeye çalıştığımız diyaloglar içinde, bu yaklaşımlarımızı olgunlaştırma ve onlara karşı açık bir politika izleme ihtiyacı daha çok ortaya çıktı. Herşeyden önce bizim girişimimizi, "dar parti çıkarıyla" bağlı ve sadece "TİP ve TKP'nin birleşmesinden oluşan TBKP'yi leğale çıkarmakla" sınırlı göstermeye çalışan propağandayı etkisiz hale getirmek gerekiyordu. Bu nedenle dostlarımızla konuşurken, TBKP'yi yasal olarak kurma amacımızın, ülkemizdeki diğer komünist çevre, kişi ve örgütler arasında daha geniş birliği gerçekleştirme hedefimizle bağlı olduğunu ve yasal TBKP'yi, sadece TİP ve TKP'den ibaret görmediğimizi açık olarak ortaya koymak zorundaydık. Yasal TBKP'yi dostlarımızla birlikte kurma anlayışı, kaçınılmaz olarak, bir diyalog ve ikna sürecini birlikte yaşamayı öngürüyordu. Kendi temel programatik ve politik yaklaşımlarımızı savunmakla birlikte, onu geliştirmeye ve değiştirmeye açık bir tartışma sürecini kabul eden bir tutum almayı içeriyordu. Aksi bir tutum, kimi aydınlarda var olan "bunlar herşeyi belirledikten sonra bizi sadece katılmaya çağıracaklar "biçimindeki önyargıları güçlendirecektir ve onların ifadesiyle "sadece konuk değil, ev sahibi de olmak" iste-

mine yanıt vermeyecektir.

Bu çerçeveden bakıldığında, yasallaşma ve TBKP'nin yasal olarak kurulması is-
temi, bizim düşmana karşı politik mücadele sloganımız Partimizin bütün gücünü
ancak böyle harekete geçirebiliriz. İnsanlarımız. bugün varolan, politikasıyla,
önderleriyle somut olarak mücadelenin içinde olan partimiz ve onun üzerindeki
yasak zincirinin kırılması için ileriye atılabilir. Sizin de vurguladığınız gibi,
bunun henüz sadece düşünce planında olan, politikası, çerçevesi belirsiz,
ilerde kurulacak bir komünist partisi için geri çekilmesi bir boşluk duygusu yaratır .
Öte yandan, yasal komünist partisi kurmaktan söz ettiğimiz, dotlarımıza
amacımızı anlatmayla bağlı. Onları mücadelemize katmayı amaçlayan, tartışma
ve ikna sürecine açık tutumumuzu açıklıyor. Bu nedenle bir politik değişikliğiyle
veya TSİP'in ima etmek istediği gibi, "özeleştirisi" ile ilgili değil.

Kadrolarımızdan gelen kimi sorular ve sizin uyarılarınız çerçevesinde, bu yaklaşımları
açıklamaya çalıştığımız parti içiyazılı materyaller üzerinde yeniden durduk.
Açık olarak görülüyor ki, Yukarıdaki yaklaşımımızı yeterli olgunlukta ve netlikte
ifade edebilmiş değiliz, Ayrıca, Ağustos ayında hazırladığımız "TSİP'le varılan
anlaşmayla ilgili olarak yapılması gerekenler" başlıklı yazımızda, sizin de eleştirdiğiniz,
TBKP isminden kolayca vazgeçtiğimiz izlenimi veren bir cümle de yer alıyor. Bu
yetersiz ifadeye karşın, gerçek durum tam böyle değil. TSİP'le birlik süreci,
iki partinin hangi isim altında birleşeceğini somut olarak ele alıp tartışacağımız
bir düzeye henüz gelmiş değil. Biz görüşmelerde, temel politik ve programatik
yaklaşımlarda ortak anlayışlara ulaşmanın bizim açımızdan belirleyici önem taşıdığını
ve diğer sorunların buna bağlı olarak çözülebileceğini ifade ettik. Onlar parti
ismi konusuna, kendilerinin yasal, marksist sol parti kurma anlayışına bağlı olarak
girdiler. İsimden yola çıkarak, kurulacak yasal partinin niteliği konusundaki yaklaşımımızı
görmek istediler. Ülkemizdeki demokrasi mücadelesi açısından , partinin
isminde komünist niteliğinin bulunmasının ilkesel bir önem taşıdığını, bu konuda
geri adım atmanın söz konusu olamayacağını ve diğer yanlarının tartışılabilceğini
söyledik. Tutumumuzu görünce tartışma asıl konuya döndü ve kurulacak partinin
niteliği üzerinde yoğunlaştı. Bizde sizin gibi. partinin isminin ne olacağı üzerine
tartışmanın, birlik sürecinin daha sonraki aşamalarında ele alınabilecek bir konu
olduğunu düşünüyoruz.

Elbette yasallaşma mücadelemizi geliştirmek, sadece dostlarımıza amacımızı daha iyi
anlatacak politikalar geliştirmekle sınırlı değil. Aynı zamanda, parti kurma girişiminde
birlikte olmayı hedeflediğimiz güçlere - ki bugünkü koşullarda somut olarak
TSİP ve marksist aydın çevrenin önemli bir kesimini kapsıyor- ama-

cımızı ve ne yapmak istediğimizi açık olarak ortaya koyan bir tutumla yaklaşmayı gerekli kıyor. Bu süreç içinde, kendi rolümüzü ve etkinlik düzeyimizi dikkatten kaçırmadan, bu çevreyi temel politik yaklaşımlar, parti anlayışı ve niteliği üzerinde ortak anlayışlara ulaşarak, adım adım geliştirmeyi hedeflemek gerekiyor. Politik stratejimizi tartışmaya açık bir tutum almakla birlikte, eski anlayışlara, "sınıfsal konumlara" bir geri dönüşün, bizim açımızdan olanaksız olduğunu göstermek gerekiyor. Öte yandan bu süreç, kendi politik eylemimizi sürekli geliştirmeyi ve güçlendirmeyi sağlayacak adımlarla iç içe geçmek zorunda, Sizin de vurguladığınız gibi, politik yayın bu açıdan belirleyici önem taşıyor. Ancak, bizim en zayıf tarafımızı bu alandaki eksiklikler ve eleştirdiğiniz, adım atmaktaki tutukluk oluşturuyor. Bunun temel nedenleri parti içi durumla bağlıdır. Bu konuya ilerde değineceğiz. Ancak burada, politik yayının içeriği üzerine yazdıklarınızı bütünüyle paylaştığımızı belirtmek istiyoruz. Yayının üzerine, örgüte indirdiğimiz "Haftalık politik gazete" başlıklı metinde, dile getirdiğiniz yaklaşımlarla aynı doğrultuda, görüşlerimizi açık olarak belirttik. Bize iletilen notta, size bu metnin ulaştırıldığı belirtiliyordu. Durumu araştıracağız. PB'nun kararı, bir aktüalite dergisi çıkarmak değil, merkez organ niteliğinde bir politik yayın çıkarmaktır.

Marksist aydın çevre ile ilişkilerimizin bugünkü düzeyi üzerine konuşurken genel olarak olumlu gelişen bir süreçten söz edebiliriz. Gelişen diyalog, somut sonuçlar vermeye başladı. Önemli olan bu çevrenin, partimizle doğrudan ve düzenli bir ilişki ve diyalog ihtiyacını kendisinin de duyması. Bunu açık olarak dile getirdiler ve bu yönde somut adım attılar. Gelişen ilişkiler, bu çevre içinde bir ayrışma sürecini de beraberinde getiriyor. Bize karşı önyargılı ve olumsuz tutum alanlar, birkaç kişi olarak tanımlanacak ölçüde sınırlı. Önemli^{ce} ve ağırlıklı bir kesim, bizle birlikte, yasal bir komünist partisi içinde yer alma düşüncesine yaklaşıyor. Daha küçük bir grup, bu gelişmeye karşı bir konum almakla birlikte, "dışarda" kalmayı, hayırhak bir tarafsızlık politikası izlemeyi yeğliyor. Bu grup içinde Erdost ve Çelenk gibi isimler önemli. Sonuç olarak, bu çevre içinde etkimizin^{giderek} arttığımızı söyleyebiliriz. Ancak bu çevrenin, İstanbul ayağındaki etkimiz daha zayıf kalıyor.

Devrimçi sol güçler^{ce}, özellikle DevYol'un iki kanadı (Göçmen ve Devrimçi İşçi), Kurtuluş, Sosyalist Parti çevresinin Avrupa kanadıyla (aralarındaki tartışmada Berktaş'ın yaklaşımlarını benimsiyorlar) diyaloglarımız belli bir gelişme gösterdi. Sınırlı da olsa, bunlarla, kimi ortak iş yapma adımları atılabildi, Avrupa'da değişik konuların ele alınıp tartışıldığı paneller örgütlendi. Son zamanlarda, Kürt örgütlerinin oluşturduğu yeni cephe TEVGER ile ortak iş yapma

olanağı belirledi. Ortak bir tartışma dergisi çıkarma düşüncemiz, gelişen bu diyalog olanağını derinleştirmek amacıyla bağlı. Şimdilik olumlu ilişkilere sahip olduğumuz bu güçlerle sınırlı bir biçimde, diyaloglara ve paneller dizisiyle süren tartışmalara daha düzenli bir içerik kazandırmak için, böyle bir adım atmanın yararlı olacağını düşünüyoruz. Genel olarak sol güçlerin başlangıçtaki olumsuz tutumlarının değiştiğini söylemek mümkün. Attığımız adımların belli sonuçlar getirdiğini görmeleri bunun başlıca nedeni. Ancak dışarıdaki atmosfer. ülkeye bütünüyle yansımış değil,

Bu olumlu sayılabilecek gelişmelere, politik planda bizi doğrulayan somut sonuçlara karşılık, parti içi durumda köklü bir değişiklik yaratmayı başarmış değiliz. Sizlerde bu duruma dikkat çekiyorsunuz. Bunun başlıca nedenleri nedir? En önemlisi yöneldiğimiz amaca, buna uygun bir politik faaliyet ve örgütsel biçimler geliştirmeye ilişkin olarak, kadrolarımızın yeterince duru ve açık düşüncelere sahip olmamasıdır. İçinde bulunduğumuz mücadelede uygun bir hız ve etkinlikte, parti yönetim faaliyeti gerçekleştirmeyi başaramamızdır. Bu durumda, kaynaşma sürecinde yaşanan kimi sorunların olumsuz etkileri daha açık ortaya çıkıyor. Sizin de işaret ettiğiniz gibi, Kongre sonrası süreci, bu açıdan yeterince düşünüp planla mamış olmak, bize çok zaman ve enerji kaybettirdi, Duruşmaların başladığı bir dönemde, ülke içindeki yönetici kadrolarla 1-2 ay yoğun olarak birlikte çalışmayı göze alamadık. Çıkabilecek sorunlara karşı önlemleri de içeren, ortaya koyduğumuz amaca uygun bir politik faaliyeti somutlayacak, yüzümüzü daha geniş ölçüde dışımıza dönmemizi sağlayacak bir eylem planı hazırlamak ve örgütsel yapıya ilişkin sorunları buna bağlı olarak çözmeyi hedeflemek, çok daha farklı bir sonuç doğurabilirdi.

Bugün, bize daha çok vakit kaybettirecek ve kadroları parti içi çekişmeye sürükleyecek eğilimlere tahammülümüzün olmadığı açıktır. MK üyeleri ve yönetici kadrolarla, bir dizi toplantı, tartışma ve görüş alışverişi sonucunda hazırladığımız eylem planının, ihtiyacımıza belli bir yanıt vereceğini düşünüyoruz. Bu eylem planının ana hedefi, peşpeşe duruşmaların yarattığı, "rutinleşme" eğilimini kırmak ve son politik gelişmelerden de yararlanarak yasallaşma mücadelemizi nitelikçe yeni bir aşamaya yükseltmektir. Yıgınsal kurucular hareketi yaratma girişimi bununla bağlıdır. Sizlerin görüşlerinizi de alarak, MK Plenumunda yasallaşma konseptimizi daha bütünsel bir içerikle, yasallık, birlik ve yenilenme doğrultumuza bağlı olarak ortaya koymayı amaçlıyoruz. Politik gelişmelerin getirdiği yeni olanakları ve bu mektubumuzda açıkladığımız başlıca zayıflıkların temelinde yatan nedenler açığa çıkarmaya çalışacağız. Bu yaklaşımımızın, amacımız ve politik çizgimizi daha açık ifade etmemize yar-

dımcı olacağını düşünürüz.

Bize gönderdiğiniz haberlerden ve fotoğraflardan, sağlığınızın yerinde olduğunu, görmek bizi çok sevindirdi. Yakında görüşmek dileğiyle Sizleri hasretle kucaklarız.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV